USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupen Mgr. Ondřejem Novákem, advokátem se sídlem Farní 19, Frýdek – Místek, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2018, č. j. OAM-719/ZA-ZA11-K10-2017, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2019, č. j. 63 Az 36/2018 – 82,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 31. 8. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnil tím, že konvertoval ke křesťanství a hrozí mu v zemi původu uložení trestu smrti. Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neudělil. Neshledal totiž, že by v jeho případě došlo ze strany íránského státu k pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, ani neměl žádné indicie poukazující na to, že by jeho strach z pronásledování v budoucnu byl jakkoliv odůvodněný.

[2] Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu ke krajskému soudu, který ji shledal důvodnou, a proto napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Dospěl totiž k závěru, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav ohledně žalobcovy konverze ke křesťanství i jeho zdravotního stavu.

[3] Soud po doplnění dokazování (potvrzením kazatele a starších Sboru Církve bratrské v Horní Suché ze dne 9. 9. 2018, čestným prohlášením Ing. R. J. a jeho výslechem jako svědka, výslechem žalobce jako účastníka řízení) dospěl k závěru, že žalobce věrohodně konvertoval ke křesťanství a že je autentickým praktikujícím křesťanem. Tuto

skutečnost soud zvážil v kontextu § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy z hlediska možného důvodu pro udělení azylu spočívajícího v důvodném strachu z pronásledování na základě náboženství, jakkoliv tyto důvody nastaly v převážné míře až poté, co žalobce opustil zemi původu (tzv. status uprchlíka *sur place*). Obavy žalobce z pronásledování na základě náboženství soud považoval, s ohledem na informace o zemi původu založené ve správním spise, za odůvodněné. Není možné po žalobci požadovat, aby svou křesťanskou víru v zemi původu skrýval. Íránské státní orgány či jiní možní původci pronásledování se proto mohou dozvědět o tom, že žalobce konvertoval ke křesťanství a vykonává náboženské akty.

[4] Krajský soud dále dospěl k závěru, že se žalovaný nedostatečně zabýval doloženým špatným psychickým stavem žalobce a související okolností, zda zdravotní stav a užívané léky mohou ovlivňovat jeho projev a schopnost správně si vybavit prožité události a jejich časový rámec. Subjektivní hledisko žalobce, který před pohovory sdělil, že se cítí zdráv, nemohlo být v dané situaci relevantní. Z lékařské zprávy dne 1. 9. 2017, kterou žalobce předložil ve správním řízení, plyne, že užívá antipsychotickou medikaci, k datu vyšetření byl lehce utlumený a byla u něho zjištěna deprese. Žalovaný si proto měl opatřit odborné posouzení žalobcova zdravotního stavu. Zkoumat měl i podstatu psychických problémů žalobce za účelem posouzení otázky, zda deprese a psychóza trvající několik měsíců nesvědčí o prožitém traumatu a jeho původu.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[5] Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Krajský soud se podle stěžovatele neřídil aktuální, konstantní a nerozpornou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel je přesvědčen, že zjistil skutkový stav dostatečně. Při posuzování žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu vycházel především z jeho výpovědí a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Íránu.

[7] V souvislosti s otázkou zjišťování zdravotního stavu stěžovatel namítl, že žalobce u pohovoru ze dne 5. 9. 2017 za účasti tlumočníka do perského jazyka žalobce uvedl, že se cítí zdráv, na otázky odpovídal řádně, v logickém sledu, nestěžoval si na nemožnost vybavit si časový rámec událostí. Na svůj psychický stav poukázal až v doplňkovém pohovoru dne 16. 5. 2018, kdy předložil zprávu od lékařky z 1. 9. 2017. Tato zpráva ani žalobce se o žádném dalším dopadu zmiňovaných léků na jeho běžný život nezmiňovali, žalobce v této souvislosti nedoložil žádné aktuální lékařské zprávy. Z chování žalobce v průběhu prováděných úkonů a jeho výpovědi nevznikla stěžovateli žádná pochybnost, že by byl žalobce časově nebo prostorově dezorientován, proto neměl důvod si obstarat další zdravotní posudek. Nebylo navíc povinností stěžovatele se touto problematikou zabývat i bez toho, aby ji žalobce v azylovém řízení nejprve tvrdil. Krajský soud rovněž porušil procesní rovnost stran, neboť se, na rozdíl od námitek žalobce, nijak nezabýval rozporovanými námitkami stěžovatele vůči údajně ovlivněnému zdravotnímu stavu žalobce.

[8] Stěžovatel je přesvědčen, že ve svém rozhodnutí jednoznačně prokázal, že žalobci v zemi původu nehrozí pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu z důvodu jeho konverze ke křesťanství. Žalobce však měl o křesťanství minimální povědomí, ve své výpovědi uváděl rozporuplné informace, které nebyl schopen dostatečně vysvětlit, jeho výpověď byla nekonzistentní a navíc bylo prokázáno, že vycestoval z vlasti legálně, neboť mu státní orgány musely povolit výjezd z vlasti. Je rovněž nesporné, že pokud by byl žalobce zájmovou osobou pro orgány státní moci z pohledu náboženské konverze, tak by přinejmenším jeho manželka musela zaznamenat pozornost státních orgánů v Íránu vůči své osobě, což se však nestalo. Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že jsou v Íránu automaticky sankce související s výkonem náboženského vyznání uplatňovány. To se snažil stěžovatel doložit i při soudním jednání, kde navrhl provést důkaz článkem z europortálu.cz – rozhovor s katolickým knězem Chaldejské katolické církve v Teheránu panem R. I., text rozhovoru měl být převzat ze zdroje označeného jako Mysl Polska 49-50/2017. Soud se však v rozsudku k tomuto důkazu nevyjádřil a tento svůj postup řádně nezdůvodnil. Krajský soud tedy učinil nesprávný závěr o postupu stěžovatele pouze na podkladě zobecnění dané problematiky konvertitů dle informací o zemi původu a dle individuálních výpovědí svědků u soudního jednání, kteří křesťanskou víru žalobci sami osobně přisuzují, čímž azylový příběh cíleně dotváří a snaží se ho účelově více rozvést.

[9] Žalobce ve svém vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Kasační stížnost může být ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná i v případě, že je podána Ministerstvem vnitra z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které bude spočívat v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval judikaturu (rozsudek ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006, č. 1143/2007 Sb. NSS; dále srov. např. rozsudky ze dne 21. 5. 2018, č. j. 7 Azs 74/2018 - 48, či ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 435/2017 - 22).

[12] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Otázkou zjišťování skutkového stavu v azylovém řízení se Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně zabýval. Správní orgány stíhá povinnost zjišťovat stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu). Stěžovatel musí brát v úvahu i situaci v zemi původu, musí se věcí podrobně zabývat, neopomíjet souvislosti mezi tvrzeními žadatele o mezinárodní ochranu a negativními informacemi o jeho vlasti. V rozsudku ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57,

Nejvyšší správní soud uvedl, že jedním ze znaků azylového řízení je důkazní nouze na straně žadatele, který běžně nemá k dispozici dostatečné podklady k tomu, aby zcela prokázal svůj azylový příběh. Věrohodná výpověď žadatele je proto dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby. Pokud má správní orgán ohledně předestřeného příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí či zpochybňují. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité rozpory, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srov. přiměřeně rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 - 55). Při samotném hodnocení věrohodnosti žadatele pak správní orgán mimo azylový příběh žadatele, u kterého posuzuje míru detailu, specifičnost příběhu a jeho vnitřní soudržnost, bere v potaz i informace poskytnuté jinými svědky a další externí informace jako například zprávy o zemi původu.

[14] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se krajský soud v tomto ohledu dopustil při přezkumu správního rozhodnutí zásadního pochybení.

[15] Stěžovatel založil své pochyby o křesťanské víře žalobce zejména na jeho nedostatcích ve znalostech Bible, organizace křesťanské církve či protestantského směru. Nejvyšší správní soud však již ve své judikatuře konstatoval, že s ohledem na obtížnost hodnocení, zda je žadatel věřícím, musí správní orgán „[...] *věc hodnotit v celkovém kontextu, kupř. zvážit i tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu o hloubce jeho víry, délce doby, po kterou danou víru vyznává, zapojení se do náboženského života příslušné komunity, vzít v úvahu jeho celkový prezentovaný duchovní vývoj apod. V tomto smyslu není vyloučeno ani provádění vhodných výslechů svědků a zjišťování rozsahu povědomí žadatele o příslušném náboženství, jakkoli je třeba k hodnocení výsledků takového zjišťování vždy přistupovat s nejvyšší možnou opatrností*“ (rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013 - 26, č. 3085/2014 Sb. NSS). Jelikož příslušnost k náboženství je otázkou vnitřního přesvědčení, může být určena pouze na základě výpovědi žadatele a dále hodnocením vnějších projevů jeho jednání, které mohou být vodítkem k odhalení tohoto vnitřního přesvědčení (viz rozsudek ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 – 54, č. 3279/2015).

[16] Krajský soud doplnil dokazování o výpovědi svědků, z nichž jednoznačně vyplynulo, že žalobce je na území ČR praktikujícím křesťanem, a jeho konverze ke křesťanství byla věrohodná. V tomto kontextu proto konstatoval, že obavy stěžovatele z pronásledování na základě náboženství byly důvodné, a to s ohledem na obsah zpráv o zemi původu shromážděných stěžovatelem v azylovém řízení, z nichž je zřejmé, že konvertité jsou v Íránu pronásledování a trestáni (odpadlictví od islámu je dokonce trestáno smrtí).

[17] Nejvyšší správní soud již ve své rozhodovací praxi vyslovil, že přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83). Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická (viz např. rozsudky NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112). Krajský soud při svém

rozhodování tuto rozhodovací praxi respektoval, a proto nepovažoval za rozhodné, zda již byl žalobce v době svého pobytu v Íránu pronásledován. Naopak kladl důraz na to, že žalobci může hrozit pronásledování z důvodu jeho konverze ke křesťanství a praktikování křesťanské víry v zemi původu v budoucnu.

[18] Krajský soud se sice vskutku nevypořádal s navrženým důkazem stěžovatele - rozhovorem z europortálu.cz s katolickým knězem. Toto pochybení však nemá jakýkoliv vliv na výsledek jeho posouzení, neboť z odůvodnění rozsudku je zřejmé, že krajský soud považoval za relevantní informace obsažené ve zprávách o zemi původu, nikoliv subjektivní vyjádření katolického kněze, který navíc ani neuváděl nic o postavení konvertitů.

[19] Krajský soud rovněž nepochybil, pokud dospěl k závěru, že stěžovatel nedostatečně zjistil skutkový stav ohledně zdravotního stavu žalobce, který mohl být příčinou rozporů a nejasností v jeho výpovědích. Ze správního spisu je patrné, že žalobce dle zdravotního záznamu ze dne 1. 9. 2017 trpí depresí a psychózou, je lehce utlumený a má předepsanou antipsychotickou medikaci. Žalobce též uvedl, že byl v Rakousku hospitalizován a dosud bere prášky na uklidnění. Krajský soud v tomto ohledu doplnil dokazování o lékařskou zprávu MUDr. P., ve které byla konstatována porucha okruhu úzkostných a dissociativních poruch s doprovodnými projevy úzkosti a deprese. Je tak třeba soudu přisvědčit, že zde byly pochybnosti o tom, zda psychický stav žalobce neovlivnil jeho výpovědi. Tyto pochybnosti se stěžovateli nepodařilo věrohodně vyvrátit.

[20] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ve věci nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Soud ani hrubě nepochybil při výkladu práva. Proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu